

OBJECTIVE PRECONDITIONS FOR ADVANCE OF SOCIAL WORK AS A SCIENCE

Abstract: This paper present the objectives for advance of social science

Author information:

Plamen Ivanov
 Professor, PhD
 Konstantin Preslavsky University of Shumen
 ✉ p.ivanov@shu.bg
 🌐 Bulgaria

Keywords:
 Social work, history of social work

Според изследователите по социална история и социална работа възникването на социалната работа става през последната четвърт на 19 век. Тогава в редица индустриално развити страни се създават групи от специалисти, които започват да се занимават професионално със социална работа, създават се учебни заведения, които да подготвят социални работници, откриват се първите факултети по социална работа към университетите.

Какво налага потребността от социални работници – професионалисти и развитието на теорията на социалната работа като научна и учебна дисциплина? Какви са реалните обществени и индивидуални условия за живот на хората през втората половина на 19 век, които довеждат до развитието на масовата подготовка на професионални социални работници, широкото развитие на научните изследвания на проблемите на социалната защита на населението, поддръжката на „слабите” социални групи?

Преди всичко трябва да се отбележи такова явление от обществения живот като масовата урбанизация, която настъпва в резултат на интензивното промишлено развитие на водещите индустриално развити страни по света. Масовото преселение на жителите от селата в градовете многократно увеличава дела на маргинализираните слоеве в обществото, това са гражданите от първо и второ поколение, които слабо се адаптират към градските условия на живот. отчетливо се обозначава специфичния образ на живот на хората не само в регионално-национален териториален аспект, но и по различни типове, а също и според вида население-в големия град, в средния и малкия град, от населени места от градски тип, село, махала или колиби. При това явно се показват и различията в системите за жизнено обезпечаване на населението, което живее в различни типове населени места, тяхната зависимост от профила на стопанско – икономическото развитие на различните региони.

Усложняването на общественото производство, нарастването на дела на работниците в общия брой на населението като цяло – повишаването ролята и отговорността на човека за резултатността и дейността на големите колективи, асоциациите на работниците, нарастването на тяхната взаимна зависимост, разнопосочното влияние на ефективното повишаване на общите резултати от професионалната дейност изискват особено внимание към носителите на работната сила към нейното здраве, настроение, благополучие и жизнени ориентации.

Държавните органи и големите фирми започват през втората половина на XIX и началото на XX век все по-активно да влагат капитал не само в образованието, професионалната подготовка на населението, което само за себе си се достатъчно показателно, но и във сферата на поддържането на жизненото обезпечаване на човека – социалната сфера.

Изпреварващото развитие на индустрията на услугите в развитите страни води до изучаването на закономерностите на поведението на човека във все по-развитата и технически наситена социална сфера.

Още един важен фактор, който способства формирането на съвременната система на социалната работа през XIX век е нейното възникване като обществено явление е борбата на трудещите се за своите права. Нарастването на концентрацията на работниците в крупните предприятия в градовете и засилването на организираността на работническите движения, на профсъюзите оказва несъмнено силно влияние върху буржоазните правителства, предприемачите убеждават правителствата в необходимостта от широка поддръжка на различните форми социална работа, които снемат напрежението в обществото.

Епохата на пролетарските революции настъпва през миналото столетие. Нейният разрушителен характер активизира силно търсенето от прогресивната общественост на мирни, еволюционни пътища за преход към по-справедливо обществено устройство, към по-гъвкави съвременни механизми за решаване на традиционните и новите социални проблеми. Широкото разпространение на различните форми за социална работа, нейното формиране като обективно необходимо обществено явление става един от основните пътища за решаването на основните съвременни социални противоречия и осигуряването на социален прогрес като цяло.

Трябва да се имат в пред вид и редицата глобални проблеми, с които се сблъсква човечеството в края на XIX и началото на XX век. В голямата си част те са обусловени от актуалността на възникването и усъвършенстването на социалната работа като обществено явление, а също така и нейното научно осигуряване, създаването на нейната теоретична и методологическа основа. Най-остро и мащабно заявяват своето съществуване такива глобални проблеми като замърсяването на околната среда, заплахата от демографски взрив, масовия глад в слаборазвитите страни и региони, опасността от самоунищожаване на човечеството в резултат от използването на оръжията за масово поразяване, проблемите за моралната деградация, на социо-културното израждане, разпада на семейството като традиционен социален институт, който е в основата на възпроизводството на обществения и индивидуален живот на човека. Сериозният проблем със защитата на големи части от населението на планетата постави нарастващата социална диференциация, увеличаването на различията в жизненото равнище между народите от различните страни и региони, разпространението на мас - медийната култура, изострящите се проблеми с миграцията, избора на сложните житейски ориентации на населението в индустриално развитите и развиващите се страни.

Не можем да не отбележим и такива характерни черти на съвременния свят, които определят усъвършенстването на социалната защита и нейното теоретично оформяне, като развитието на хуманистичните традиции в културата, ръста на образованост на населението, информироваността на населението, а също така и усложняването на общество и човека неговата жизнеспособност, нарастването на рисковете за живота на хората в новите исторически условия. Всичко това като никога изисква професионализъм, теоретична подготовка и обосноваване на дейността по оптимизирането на социалната поддръжка на населението, още повече, че човечеството получи нови възможности за засилване социалната и индивидуалната помощ за нуждаещите се, особено в обществата достигнали нивото на „масовото потребление“.